

Nyhetsredaktør: **Frode Hansen** fha@dagbladet.no
 Politisk redaktør: **Geir Ramnefjell** ger@dagbladet.no
 Kulturredaktør: **Sigrid Hvidsten** shv@dagbladet.no
 Magasinredaktør: **Karine Østveit** kos@dagbladet.no

STORTINGET KAN IKKE INSTRUERE STATSRAÅDEN TIL Å BRYTE NORSK LOV. DA HAR VETT OG FORSTAND FORLATT SALEN. HEIKKI HOLMÅS, stortingsrepr. (SV), om ulvestriden. (NTB)

Det bør ikke overraske oss om lagmannsretten mener det.

Er Breiviks menneskerettigheter krenket?

**AKSEL
BRÅANEN
STERRI**

ast@dagbladet.no

KOMMENTAR

Fra første dag i Breivik-saken har regjeringsadvokat Fredrik Sejersted gått offensivt ut. Med stor patos og tørrvittighet har Sejersted raljert med tingrettens dom fra april i fjor, hvor staten ble dømt for å ha behandlet Anders Behring Breivik umenneskelig etter artikkel 3 i Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK), og frikjent for brudd på artikkel 8, hans rett til privatliv.

Du må være jurist for å kunne konkludere på den måten, sa Sejersted under prosedyren. Men det er nå en gang en juridisk vurdering lagmannsretten skal foreta. Og det er ikke så utenkelig at lagmannsretten opprettholder tingrettens dom, som Regjeringsadvokaten skal ha det til.

DET ER FÅ SOM bestrider de harde fakta i saken. Breiviks soningsforhold, både på Ila og i Skien, er blitt grundig dokumentert. Det er tolkningene av både jussen og fakta det er strid om.

Breivik soner på høysikkerhetsfengsel, et fengsel inne i et fengsel. Ikke fordi han fortjener en ekstra straff, men fordi han har vist en evne til å planlegge og utføre forferdelige handlinger.

Det kan imidlertid se ut til at Breiviks forbrytelse har påvirket soningsforholdene i hans disfavør. I starten fikk ikke de ansatte snakke med Breivik. Han måtte i mange måneder gjennom nakenundersøkelser, som tingretten anså for å være overflødige. De forbedringer som har kommet i soningsforholdene, har som oftest kommet etter kritikk utenfra, f.eks. fra Sivilombudsmannen og tingretten.

DET ER IKKE DETALJENE i saken som skal vurderes, men hvor vidt soningen i hele eller deler av perioden kan anses for å være umenneskelig eller nedverdiggende. Da må behandlingen ligge over en alvorlighetsterskel. Ved å vise til flere dommer fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), blant annet Sanchez (Sjakkalen) mot Frankrike og PKK-leder Öcalan mot Tyrkia, mente Regjeringsadvokaten å vise at denne alvorlighetsterskelen langt fra var nådd.

Både Frankrike og Tyrkia ble frikjent i EMD, selv om både Sanchez og Öcalan

satt isolert i lengre perioder enn Breivik. Men det Regjeringsadvokaten ikke la vekt på var at Sanchez hadde besøk fra 58 advokater, hvorav han giftet seg med en av dem, uten glassvegg. Det er også verdt å nevne at de begge utgjorde en mye mer reell sikkerhetsfare for landets borgere enn det Breivik kan sies å utgjøre.

Dette siste er et sentralt og vanskelig moment dommerne i lagmannsretten må ta stilling til. Det er ingen tvil om at Breivik har vist seg både svært farlig og svært dyktig til å skjule at han har vært farlig. Det er heller ingen tvil om at det er en risiko for at han kan inspirere andre til å utføre terrorhandlinger gjennom f.eks. brevkontakt, noe som legitimerer begrensning av denne.

DET ER IMIDLERTID vanskeligere å være enig med Regjeringsadvokaten i at

Breivik utgjør en så stor fare inne i høysikkerhetsfengsel at en ikke kan lempe mer på soningsforholdene. Han har ikke sett en eneste annen innsatt i sine fem og et halvt år i fengsel og han har ikke møtt andre enn fengselsbetjenter uten glassvegg, med unntak av advokaten, som etter tingrettens dom har fått lov til å møte ham gjennom gitter. Storrvik prosederer på at dette gjør det umulig for Breivik å danne en eneste meningsfull menneskelig relasjon.

DET ER UENIGHET OM, og svært vanskelig å avgjøre, hvor mye skade Breivik har tatt av dette. Hvor mentalt sårbar han er, samt hans egen skyld i å isolere seg selv. Breivik har nemlig få eksisterende relasjoner og virker lite villig til å knytte til seg folk som ikke er relatert til hans politiske prosjekt. Storrvik mener hans

manglende evne til relasjonsbygging skyldes at Breivik er som han er, at han frastøter seg mennesker, og at det strenge soningsregimet gjør dette enda vanskeligere.

Staten mener derimot det er tilstrekkelig at han har fått en besøksvenn og fått tilbud om besøk fra Røde Kors, som han har takket nei til. Vinner Breivik fram, kan det hende kriminalomsorgen må slakke på kravene de stiller til hans besøkende.

ET VESENTLIG MOMENT er hvor grundig staten har vurdert behovet for nakenundersøkelser og den langvarige isolasjon. Når dommen foreligger i siste halvdel i februar, vil vi se om lagmannsretten er enig med tingretten i at en ikke har vurdert dette i tilstrekkelig grad. Det kan godt tenkes.

